

Література

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. №2755-VI. Голос України. 2010 (грудень 4). №229-230.

2. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 р. №2747-IV. Голос України. 2005 (серпень 23). №158.

УДК 342.924:35.072.22

Пилипчук І. С., завідувач сектору з внутрішнього аудиту,
Державна авіаційна служба України, м. Київ, Україна

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В ДЕРЖАВНІЙ АВІАЦІЙНІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ

Державна авіаційна служба України (далі – Державіаслужба) є центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері цивільної авіації та використання повітряного простору України та є уповноваженим органом з питань цивільної авіації. Державіаслужба відповідно до покладених на неї завдань здійснює ряд функцій, визначених Положенням про Державіаслужбу, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 08.10.2014 року №520 (далі – Положення) [1]. Одним із основних завдань Державіаслужби є здійснення контрольних-наглядових функцій за суб'єктами авіаційної діяльності, що є вразливим полем для корупції. Інспектування об'єктів і суб'єктів авіаційної діяльності та контроль за виконання ними авіаційних правил України здійснюється фахівцями Державіаслужби.

Статтею 3 Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон) [2] передбачено вичерпний перелік осіб, що визнаються суб'єктами, на яких поширюється дія Закону, а саме особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. В Державіаслужбі до таких осіб відносяться державні службовці та державні інспектори з авіаційного нагляду.

Особливості діяльності посадових осіб Державіаслужби визначають Повітряний кодекс України, Закон, Положення, Положення про державного інспектора з авіаційного нагляду у Державній авіаційній службі України, затверджене наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 09 лютого 2010 року №68, зареєстрованим Міністерством юстиції України від 26 квітня 2010 року за №307/17602, Авіаційні правила України «Порядок надання і анулювання прав на експлуатацію повітряних ліній», затверджені наказом Державіаслужби від 24 жовтня 2014 року №686, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 13 листопада 2014 року за №1440/26217, інші нормативно-правові акти.

Законодавство України у сфері запобігання корупції встановило низку

положень, що за змістом є обмеженнями, обов'язками та вимогами до поведінки суб'єктів, на яких поширюється дія Закону, а саме: 1) обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища, щодо одержання подарунків, щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності, після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, обмеження щодо спільної роботи близьких осіб; 2) зобов'язання щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів виділяються заходи зовнішнього (керівником) та самостійного (працівником) врегулювання конфлікту інтересів. Зовнішнє врегулювання конфлікту інтересів може здійснюватися шляхом усунення особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті, обмеження доступу особи до інформації, перегляду обсягу службових повноважень особи, застосування зовнішнього контролю, переведення або звільнення особи у зв'язку з наявністю конфлікту інтересів. У свою чергу самостійне врегулювання конфлікту інтересів не обмежується конкретним переліком способів, головне, щоб працівник у законний спосіб позбувся приватного інтересу, який зумовлює конфлікт інтересів; 3) правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, якими вони зобов'язані керуватися під час виконання своїх службових та представницьких повноважень, підстави та порядок притягнення до відповідальності за порушення цих вимог; 4) процедури фінансового контролю подання декларацій особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та проведення їх перевірки Національним агентством з питань запобігання корупції; 5) державний захист викривачів – осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції та повідомляють про правопорушення іншою особою. Законом передбачено, що особи, які надають допомогу у запобіганні і протидії корупції, перебувають під захистом держави. За наявності загрози їх або їхніх близьких родичів життю, житлу, здоров'ю та майну, у зв'язку із здійсненням повідомлення про правопорушення, правоохоронні органи можуть застосувати до них правові, організаційно-технічні та інші, спрямовані на захист від протиправних посягань, заходи, передбачені Законом України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві»; 6) відповідальність за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень: кримінальна, адміністративна, цивільно-правова та дисциплінарна; 7) інші механізми запобігання корупції це проведення антикорупційної експертизи, спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад відповідального або особливо відповідального садовища, а також посад з підвищеним корупційним ризиком й інші) [2].

Крім того, одним із основних напрямів запобігання корупції у Державіаслужбі є виявлення корупційних ризиків, які можуть виникнути в

діяльності Державіаслужби а також усунення умов і причин їх виникнення. З метою впровадження ефективної системи запобігання корупції в Державіаслужбі прийнята Антикорупційна програма, яка передбачає заходи щодо впровадження прозорості, доброчесності, зниження корупційних ризиків в діяльності Державіаслужби.

Усі ці інструменти становлять комплекс антикорупційних механізмів, які запобігають вчиненню корупційних і пов'язаних з корупцією правопорушень інших порушень Закону.

Враховуючи задекларований курс України на протидію корупції, а також проаналізувавши корупційні ризики в діяльності Державіаслужби, пріоритетним повинно стати впровадження заходів по удосконаленню нормативно-правової бази та адаптації її до відповідності стандартам ЄС.

На думку автора, першочерговим завданням на цьому шляху є внесення змін до Повітряного Кодексу України, яким повинно бути врегульовані питання, пов'язані з професійною підготовкою персоналу, забезпеченням організації та виконанням польотів, забезпеченням льотної придатності повітряних суден, формуванням корпоративної культури експлуатанта та етичної поведінки державного інспектора з авіаційного нагляду. Передусім, це встановлення норм і правил на рівні сучасних вимог Міжнародних стандартів у сфері запобігання і протидії корупції а також Міжнародної організації цивільної авіації.

Література

1. Про затвердження Положення про Державну авіаційну службу України: Постанова Кабінету Міністрів від 8 жовтня 2014 р. №520 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/520>

2. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – №49. – Ст. 2056.

3. Антикорупційна програма Державної авіаційної служби на 2018 рік: наказ Державіаслужби від 27 квітня 2018 р. №373 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://avia.gov.ua/wp-content/uploads/2017/03/373.pdf>

УДК 347.822.42(043.2)

Полянська А.Є., аспірант,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У ГАЛУЗІ ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ

Державне регулювання на повітряному транспорті полягає у формуванні державної політики та стратегії розвитку, визначенні завдань, функцій, умов діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України, застосуванні заходів безпеки авіації, прийнятті